

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Straume, 13. juni 2007

HØRING – BESTEMMELSER OM ABONNEMENTSVALG I KRINGKASTINGSLOVEN OG KRINGKASTINGSFORSKRIFTEN

Det vises til departementets høringsbrev m/vedlegg 29.3.2007.

Denne høringen aktualiseres ytterligere ved at det denne måneden er lagt fram planer for det digitale bakkenettet. RiksTV legger fram en sett av pakker publikum kan velge mellom. Dette medfører et angrep på forbrukerens frie valg og på den generelle konkurranse. Det bør være et åpenbart krav at folk selv kan velge hvilke kanaler de ønsker i tillegg til de kanaler kanaldistributøren er pliktig til å formidle.

Det forundrer oss at departementets høringsnotat bærer klart preg av å være skrevet på kabelselskapenes premisser, og hvor forbrukernes frie valg og den reelle konkurransen reelt sett er tilsidesatt. Det kreves derfor en annen tilnærming til saken for at det skal bli en god forskrift. Det kan ikke være noen tvil om at det er forbrukernes interesser, og ikke kabeleierne, som må ha forkjørsrett, og være avgjørende ved endelig forskriftsfastsetting.

Kabelmarkedet er dominert av to store aktører – Canal Digital og Get – som har 80 prosent av kabelmarkedet i Norge. Dette alene viser at alle resonnementer i høringsnotatet om markedet som et velfungerende marked, ikke er holdbare. Ingen markeder er velfungerende når to aktører har 80 prosents markedsandel.

Det bærende resonnement for kabelselskapenes tenkning og handling vil være deres totalfortjeneste, hvor selskapene selvsagt vil utnytte sin markedsposisjon. Disse forhold er ikke drøftet i høringsnotatet.

Videre er høringsnotatet sentrert om prisen på den enkelte kanal (og dette legger det sentrale premissgrunnlaget for forskriftsutkastet), mens det i høringsutkastet overhodet ikke er fokusert på den enkelte abonnents totalutgift til kjøp av kanaler, og på at abonnenten skal få de kanaler vedkommende ønsker. Høringsnotatet omtaler knapt i det hele tatt det sentrale forhold at mange abonnenter tvinges til å betale for kanaler de ikke ønsker. Dette er helt sentralt. Dette gjelder kanaler både i grunnpakken og kanaler i tilleggspakker. Dette forhold (pakkesalg) – som i stor grad eksisterer i dag – vil forsterkes vesentlig i forhold til i dag hvis kanaleierne skulle få adgang til selv å legge inn kanaler som forbrukerne tvinges til å kjøpe, jf alternativ A og B i utkastet til § 4-3(4).

Høringsnotatets grunnfilosofi er at fritt valg for den enkelte abonnent (a la carte valg), jf den meget korte drøftelsen i pkt 3.3 i høringsnotatet, vil kunne øke prisen på den enkelte kanal, og at

dette vil fordyre den enkelte kanal sett fra forbrukers side. Det er mulig en slik fordyrelse av enkelte kanaler i noen grad vil finne sted, men ved å fokusere på prisen på den enkelte kanal, overser en det helt sentrale forhold at totalutgiften for den enkelte forbruker til kjøp av kanaler med full sikkerhet generelt vil reduseres når forbrukeren får de kanaler som vedkommende vil ha (ved fritt valg), og derved slipper å betale for kanaler som vedkommende ikke ønsker.

Det kan derfor ikke være tvil om at forbrukernes hensyn totalt sett best ivaretas med fritt valg (a la carte valg). Som nevnt gjelder denne konklusjon både ved vurdering av grunnpakker og av tilleggspakker, kontra fritt valg. Kabelselskapene vil selvsagt være imot dette, av den grunn at det reduserer deres totalinntekt (forbruker reduserer antall kanaler når de selv kan bestemme hvilke kanaler de vil ha). Imidlertid er det her viktig at myndighetene i forskriftsfastsettelsen stiller seg på forbrukernes side, og ikke lar seg blende av et isolert resonnement om prisen på den enkelte kanal. I denne avveiningen tar departementet i høringsnotatet fullt og helt parti for kabelselskapenes interesser, og fritt valg (a la carte valg) er ikke engang med som et alternativ i selve forskriftsutkastet.

Vi ber om at fritt valg (a la carte valg) – den enkelte forbrukers rett til selv å velge – blir den eneste tillatte distribusjonsform, og at forskriften utformes i tråd med dette. Etter dette vil alle problemstillinger knyttet til grunnpakke og tilleggspakker bortfalle, da disse to pakketyper ikke vil eksistere lenger.

Det er som nevnt ikke noe forskjell i resonnementet på grunnpakker (ut over de formidlingspliktige kanaler) og tilleggspakker, og i den grad begrepet "grunnpakke" skal benyttes, må dette begrepet være reservert de formidlingspliktige kanaler. Det er for øvrig i alle tilfeller helt uakseptabelt at kanaleier selv kan tvinge den enkelte abonnent til å kjøpe kanaler som kanaleier bestemmer. Dette siste (at kanaleier selv kan påtvinge forbrukerne å kjøpe kanaler) er altså helt uholdbart, og vi tar dermed sterkt avstand fra alternativ A og B i utkastet til § 4-3(4).

Vi går her inn for alternativ C, som er i samsvar med rettssituasjonen slik den alltid har vært. For øvrig vil vi her understreke at denne problemstillingen jo bare er relevant dersom det ikke innføres fritt valg også på grunnpakken (ut over de pliktige kanaler). Problemstillingen bortfaller altså ved fritt valg.

Det må være totalt utenkelig i 2007 at produsenten av en vare eller tjeneste kan påtvinge forbrukerne å kjøpe bestemte varer eller tjenester som de samme forbrukerne ikke har hatt noen mulighet til selv å avgjøre om de vil kjøpe (slik alternativ A og B legger opp til).

Til slutt vil vi ta opp et forhold som ikke formelt omfattes av den forskriften som nå skal fastsettes, men som er helt parallell til det vi her har tatt opp. Dette gjelder salg av kanaler til den individuelle parabolbruker og brukeren av det digitale bakkenettet, hvor det også nå er helt sentralt at det fastsettes lov/forskriftsregulering om at alt kanalsalg må baseres på fritt valg fra forbruker (abonnent), av samme grunner som angitt ovenfor, og alt pakkesalg forbys. Det bør gis høy prioritet til å få en slik regulering på plass.

Med vennlig hilsen

Geir Magnus Nyborg
generalsekretær